VeeHa B.V.
Cybersecurity and privacy

VeeHa B.V.
Aalsburg 1508
6602 TS Wijchen

Telefoon +31 6 125 749 24
Website www.veeha.nl
Email info@veeha.nl
KvK 97195618

WHITEPAPER 09 - 2026 Jan Willem van Hoorn

De nieuwe ISO 9001:2026

Wat verandert er en hoe bereid je je organisatie voor op de overgang

Voor directies, kwaliteitsmanagers en proceseigenaren die willen weten wat er verandert en hoe zij hun organisatie gestructureerd kunnen voorbereiden.

ISO 9001:2026 is de nieuwe versie van de meest gebruikte kwaliteitsmanagementnorm ter wereld en is op 16 september 2026 gepubliceerd. De norm bouwt voort op ISO 9001:2015, maar legt scherpere accenten op thema's die de afgelopen jaren steeds belangrijker zijn geworden: kwaliteitscultuur en ethiek, klimaat en duurzaamheid, digitalisering en aantoonbare prestaties.

Deze whitepaper loopt achtereenvolgens langs de aanleiding voor de herziening, de belangrijkste inhoudelijke wijzigingen per hoofdstuk, de praktische gevolgen, de tijdlijn en een stappenplan voor implementatie.

VeeHa B.V.

Praktische ondersteuning bij ISO 27001, NEN 7510, ISO 9001, privacy, risicoanalyse, beleid, implementatie en interne audits.

Waarom wordt ISO 9001 herzien?

ISO-normen worden gemiddeld elke vijf tot tien jaar geëvalueerd, niet omdat ze verouderd zijn, maar om relevant te blijven binnen veranderende economische en maatschappelijke omstandigheden. De huidige herziening past in die systematische cyclus, maar is inhoudelijk significanter dan veel eerdere aanpassingen.

Sinds de laatste grote herziening in 2015 is de manier waarop organisaties opereren fundamenteel veranderd. Digitalisering, geopolitieke instabiliteit, ESG-verplichtingen en mondiale supply chains hebben de complexiteit van kwaliteitsmanagement flink vergroot. ISO 9001:2026 is bedoeld om de norm opnieuw te laten aansluiten bij deze realiteit – als systeemnorm voor aantoonbare kwaliteitsbeheersing, niet alleen als certificeringskader.

Harmonisatie met andere ISO-normen

ISO werkt met een Harmonized Structure (voorheen High Level Structure) om verschillende managementsysteemnormen beter op elkaar af te stemmen. In de praktijk bleven er interpretatieverschillen tussen normen als ISO 9001, ISO 14001 en ISO 45001. De herziening verduidelijkt en aligneert terminologie en kernbegrippen, wat organisaties met meerdere certificaten minder dubbel werk oplevert bij een geïntegreerd systeem. Ook bijlage A is sterk uitgebreid met toelichting per paragraaf, vergelijkbaar met ISO 14001 en ISO 45001.

Daarnaast wordt de aanpak van risico's en kansen explicieter en meer in lijn gebracht met de systematiek van ISO 31000 voor risicomanagement.

De kernverschuiving: van compliance naar waardecreatie

De grootste verandering in ISO 9001:2026 zit niet in een nieuwe paragraaf of een nieuw formulier, maar in een verschuiving van compliance naar waardecreatie. Compliance betekent voldoen aan een norm; waardecreatie betekent begrijpen wat de klant nodig heeft en de organisatie zo aansturen dat dit betrouwbaar wordt geleverd. Een organisatie kan formeel voldoen aan ISO 9001 en toch weinig leren of verbeteren – andersom kan een organisatie met sterk systeemdenken veel dichter bij de bedoeling van de norm komen.

Deze verschuiving is te herkennen in vijf bewegingen:

1. **Van context naar strategische sturing.** Het gaat niet meer om het benoemen van interne en externe onderwerpen, maar om hiermee richting te geven aan de organisatie. Klimaatverandering speelt hierin een expliciete rol.
2. **Van risico naar risico én kansen.** Alleen risico's vermijden is niet voldoende; organisaties worden gestimuleerd om actief kansen te benutten, bijvoorbeeld via digitalisering, nieuwe markten of innovatieve werkwijzen.

Aalsburg 1508 • 6602 TS Wijchen • KvK 97195618

3. **Van leiderschap naar kwaliteitscultuur.** Kwaliteit is geen systeem, maar gedrag. Topmanagement stuurt niet alleen op processen en resultaten, maar werkt actief aan voorbeeldgedrag, ethische keuzes en bewustzijn in de organisatie.
4. **Van meten naar aantoonbare prestaties.** De nadruk op meten en evalueren wordt versterkt: heldere KPI's, gekoppeld aan de strategie en actief gemonitord, bijvoorbeeld via dashboards.
5. **Van documentatie naar werking.** De centrale vraag verschuift van 'Hoe beschrijven we dit?' naar 'Hoe zorgen we dat dit werkt?'. Documentatie verdwijnt niet, maar de nadruk ligt sterker op effectiviteit.

De wijzigingen per hoofdstuk

De nieuwe norm blijft in structuur grotendeels herkenbaar: de meeste hoofdstukken bestaan nog steeds. De echte verandering zit vooral in interpretatie, nadruk en toepassing. Certificerende instellingen zullen naar verwachting scherper kijken naar context, risico's, stakeholders, klimaat, kwaliteitscultuur, leveranciersketens, audits en verbetervermogen.

Hoofdstuk	Wat verandert er?
4 Context van de organisatie	Klimaatverandering wordt expliciet geïntegreerd in de contextanalyse; stakeholderverwachtingen vragen meer diepgang; business continuity krijgt meer aandacht als managementvraagstuk.
5 Leiderschap	Meer nadruk op kwaliteitscultuur en ethisch gedrag; het kwaliteitsbeleid moet aantoonbaar aansluiten bij strategie en context.
6 Planning	Risico's en kansen worden duidelijker onderscheiden; paragraaf 6.3 (wijzigingsmanagement) wordt concreter met eisen voor communicatie, evaluatie en monitoring.
7 Ondersteuning	Kwaliteitscultuur en ethisch gedrag komen terug bij bewustzijn en werkomgeving; meer aandacht voor digitale risico's en informatiebeveiliging.
8 Uitvoering	Vooral verduidelijkingen; ontwerp en ontwikkeling (8.3) sluit beter aan bij agile en cyclische werkwijzen; leveranciersbeheersing verbreedt naar de volledige keten.
9 Prestatie-evaluatie	Meer samenhang tussen risico's, kansen, prestaties en besluitvorming; interne audits worden risicogericht in plaats van vast ingepland.
10 Verbetering	Continu verbeteren wordt duidelijker gepositioneerd; technologie en data – waaronder AI – kunnen daarbij een grotere rol spelen.
Bijlage A	Fors uitgebreide toelichting op structuur, begrippen en de bedoeling van de eisen, vergelijkbaar met ISO 14001 en ISO 45001.

Aalsburg 1508 • 6602 TS Wijchen • KvK 97195618

> De kernboodschap is eenvoudig: ISO 9001:2026 vraagt niet om meer bureaucratie, maar om beter management.

Wat betekent dit in de praktijk?

Kwaliteitscultuur ontstaat op de werkvloer, niet op de kwaliteitsafdeling. Eigenaarschap ontstaat wanneer medewerkers weten voor wie ze werken, wat goed werk betekent, wanneer zij moeten ingrijpen en dat zij bevoegd zijn om problemen te melden. Dat vraagt dat leidinggevenden regelmatig naar de werkvloer gaan, vragen stellen en afwijkingen begrijpen – niet om schuldigen te zoeken, maar om te leren.

Risicomanagement wordt volwassener. In de praktijk bleef risicomanagement vaak beperkt tot een tabel met kans, effect en score. Dat is te mager: risico's en kansen – denk aan leverbetrouwbaarheid, kennisverlies, dataverlies of nieuwe technologie – moeten onderdeel worden van besluitvorming, met betrokkenheid van het hele managementteam.

Gereguleerde sectoren voelen dit het eerst. Voor QA/QC-managers in bijvoorbeeld food en farma betekent ISO 9001:2026 dat audits minder documentgericht en meer systeem- en datagedreven worden. Zij werken al met GMP, HACCP en GDP, en zien de auditvraag verschuiven van 'Heb je een procedure?' naar 'Kun je aantonen dat je systeem realtime risico's beheerst?'. Sterkere integratie met bestaand risicomanagement, documenteerbare risicoanalyses per processtap en realtime KPI-monitoring worden daarmee logische vervolgstappen – ook voor organisaties buiten deze sectoren die met vergelijkbare compliance-druk te maken hebben.

Tijdlijn en overgangsperiode

ISO 9001:2026 is op 16 september 2026 gepubliceerd. Na publicatie geldt een overgangsperiode van drie jaar, tot najaar 2029. In die periode blijven zowel ISO 9001:2015 als ISO 9001:2026 geldig, en word je bij hercertificering getoetst op de nieuwe norm. Auditoren zullen in de tussentijd – zonder afwijkingen te schrijven – wel kijken of en hoe ver je al met de wijzigingen bezig bent.

Moment	Wat betekent dit?
16 september 2026	Publicatie van ISO 9001:2026; start van de overgangsperiode van drie jaar.
2026 – 2029	ISO 9001:2015 en ISO 9001:2026 zijn beide geldig. Auditoren kijken – zonder afwijkingen te schrijven – hoe ver je met de wijzigingen bent.
1 oktober 2029	Einde van de overgangsperiode; certificering vindt plaats op basis van ISO 9001:2026.

Aalsburg 1508 • 6602 TS Wijchen • KvK 97195618

ISO 9001 staat overigens niet op zichzelf: ook ISO 14001 (milieu) en ISO 45001 (arbeidsveiligheid) staan gepland voor een update, in 2027. Voor organisaties met een geïntegreerd managementsysteem is het dus slim om de transities in samenhang te bekijken.

Stappenplan voor implementatie

De juiste toepassing van ISO 9001:2026 begint bij de directie, niet bij het herschrijven van procedures. De kwaliteitsmanager is daarbij begeleider van het managementsysteem; de lijnorganisatie blijft eigenaar van de processen.

1. **Herijk de klantwaarde.** Bepaal wat je organisatie werkelijk voor klanten moet bereiken en meet niet alleen tevredenheid, maar ook effect en waarde.
2. **Maak de contextanalyse strategisch.** Verbind context, stakeholders, risico's, klimaat, ESG en business continuity expliciet met het businessplan – niet als jaarlijkse invuloefening, maar als input voor besluiten.
3. **Betrek het managementteam.** Laat iedere manager benoemen welke risico's, kansen en klantverwachtingen zijn of haar proces raken.
4. **Richt audits en KPI's opnieuw in.** Bouw een auditprogramma op basis van risico's, klachten, klantimpact en strategisch belang, en kies indicatoren die sturen op klantwaarde.
5. **Beheers wijzigingen structureel.** Beoordeel veranderingen vooraf, communiceer ze duidelijk en evalueer achteraf of het gewenste resultaat is bereikt.
6. **Bouw aan kwaliteitscultuur.** Ga naar de werkvloer, maak afwijkingen zichtbaar, geef medewerkers bevoegdheid en gebruik problemen als startpunt voor leren.
7. **Overweeg een externe partner.** Een adviseur kan helpen bij de GAP-analyse en de transitie, of het traject grotendeels uit handen nemen.

Veelgestelde vragen

Wanneer moet ik voldoen aan ISO 9001:2026?

Er geldt een overgangsperiode van drie jaar na publicatie. Bij je eerstvolgende hercertificering na die periode word je getoetst op de nieuwe norm; tot die tijd blijft ISO 9001:2015 ook geldig.

Is ISO 9001:2026 heel anders dan de 2015-versie?

Nee. De structuur en de meeste hoofdstukken blijven herkenbaar. De verandering zit vooral in de nadruk: meer aandacht voor klimaat, kwaliteitscultuur, digitalisering en aantoonbare prestaties, en minder in nieuwe formele eisen.

Aalsburg 1508 • 6602 TS Wijchen • KvK 97195618

Moet ik mijn ISO 9001-certificering vernieuwen?

Je bestaande certificaat blijft geldig tot het einde van de overgangsperiode. Daarna wordt certificering (her)beoordeeld op basis van ISO 9001:2026.

Wat wordt er van ons verwacht als we het ISO 9001-certificaat willen behalen?

Je moet kunnen aantonen dat je managementsysteem niet alleen op papier staat, maar ook echt werkt: dat processen worden gevolgd, doelen worden gehaald en er actief wordt gestuurd op verbetering, cultuur en risicobeheersing.

Conclusie

ISO 9001:2026 is geen revolutie in normtekst, maar wel een belangrijke stap in de volwassen toepassing van kwaliteitsmanagement. De norm vraagt organisaties om ISO 9001 niet langer te behandelen als certificeringsproject, maar als managementsysteem dat aantoonbaar werkt: verbonden met strategie, risico's, stakeholders, cultuur en klantwaarde.

De beste voorbereiding is niet het schrijven van nieuwe documenten, maar het voeren van betere managementgesprekken: wat verwachten onze klanten, welke risico's bedreigen onze waardecreatie, welke stakeholders worden belangrijker, en hoe zorgen we dat medewerkers kwaliteit begrijpen in hun eigen werk?

> Heb je vragen over ISO 9001:2026 of wil je weten wat de wijzigingen concreet voor jouw organisatie betekenen? Neem vrijblijvend contact op met VeeHa. We denken graag met je mee en ondersteunen je bij de overgang naar de nieuwe norm.

Aalsburg 1508 • 6602 TS Wijchen • KvK 97195618

VeeHa B.V.
Cybersecurity and privacy

Over VeeHa

VeeHa B.V. ondersteunt organisaties bij informatiebeveiliging, privacy en werkbare managementsystemen. De aanpak sluit aan op wat binnen de organisatie al aanwezig is. Wat goed werkt, blijft behouden. Beleid, risico's, planning, bewijs en verbeteracties worden zoveel mogelijk ingericht in bestaande omgevingen zoals Microsoft 365, SharePoint, Teams, Planner, Jira en Confluence.

De dienstverlening omvat consultancy, implementatie, gap-analyses en interne audits voor onder meer ISO 27001, NEN 7510, ISO 9001, ISO 27701, AVG, BIO en NIS2. De nadruk ligt op een aantoonbare balans tussen norm, risico en dagelijkse praktijk.

Meer weten of sparren over de eigen situatie? Neem contact op via info@veeha.nl of +31 6 125 749 24, of kijk op www.veeha.nl.

Deze whitepaper is algemene informatie en geen juridisch of certificeringsadvies voor een concrete situatie. Raadpleeg voor actuele eisen altijd de normtekst en uw certificerende instelling.

Aalsburg 1508 • 6602 TS Wijchen • KvK 97195618